

STOWARZYSZENIE KSIĘGOWYCH W POLSCE

RADA NAUKOWA

ZESZYTY TOM 98 (154)
TEORETYCZNE
RACHUNKOWOŚCI

WARSZAWA 2018

Spis treści / Table of contents

Przemysław Kabalski, Anna Szychta, <i>Od Zespołu Redakcyjnego</i> – Editorial	7
Jacek Adamek, Joanna Kogut, <i>Audyty religijny w perspektywie islamu – wybrane zagadnienia</i> – Religious audit in the Islamic perspective – selected issues	9
Kinga Bauer, <i>Hierarchia cech jakościowych sprawozdań finansowych przedsiębiorstw w postępowaniu upadłościowym</i> – Hierarchy of qualitative characteristics of financial statements of enterprises during insolvency proceedings	25
Renata Biadacz, <i>Rozwój problematyki rachunku kosztów jakości w czasopiśmie polskich</i> – Quality costing in articles published in Polish journals	43
Jolanta Chluska, Dorota Adamek-Hyska, <i>Budżet Częstochowy i Dąbrowy Górniczej w przededniu powstania II Rzeczypospolitej z perspektywy rachunkowości</i> – Accounting perspective on the budgets of Częstochowa and Dąbrowa Górnicza on the eve of the Second Republic of Poland	69
Małgorzata Cygańska, Magdalena Kludacz-Alessandri, <i>Włączenie aspektów klinicznych w proces kalkulacji pośrednich kosztów procedur medycznych</i> – Incorporating clinical factors into medical procedures costing	87
Katarzyna Klimczak, <i>Koszty oraz uwarunkowania implementacji XBRL jako standardu raportowania finansowego na rynkach kapitałowych</i> – Costs and determinants of XBRL implementation as a standard for financial reporting on capital markets	107
Katarzyna Kobiela-Pionnier, <i>Od interesariusza do inwestora – ewolucja pojęcia głównego użytkownika raportu zintegrowanego według wytycznych IIRC i jego znaczenie dla globalnej akceptacji koncepcji <IR></i> – From stakeholder to investor – evolution of the concept of the integrated report main user according to the International Integrated Reporting Framework and its importance for the global acceptance of the <IR> concept	123
Dominika Korzeniowska, <i>Przedmiot badań rachunkowości behawioralnej</i> – The subject of behavioural accounting research	147
Teresa Martyniuk, Celina Bójczuk, <i>Konwergencja chińskich standardów rachunkowości z MSSF</i> – Convergence of Chinese accounting standards with IFRS	167
Marek Masztalerz, <i>Co oznacza „finansowy” w rachunkowości?</i> – What does „financial” mean in accounting?	185
Monika Raulinajtys-Grzybek, Mariusz Karwowski, Gertruda Krystyna Świderska, <i>Raport zintegrowany jako źródło informacji o podejściu przedsiębiorstwa do zarządzania ryzykiem</i>	203

– Integrated report as a source of information about the company's approach to risk management	
Beata Sadowska, <i>Rachunkowość zarządcza jako element zintegrowanego systemu informacyjnego jednostki gospodarczej</i>	
– Management accounting as an element of an integrated information system of an enterprise	225
Informacje dla autorów	247
Instructions for authors	257

Audyt religijny w perspektywie islamu – wybrane zagadnienia

JACEK ADAMEK, JOANNA KOGUT

Streszczenie

Celem artykułu jest rozpoznanie specyficznych cech audytu religijnego, sprawowanego w muzułmańskich instytucjach finansowych. Tezą opracowania staje się twierdzenie, wskazujące, że tożsamość kulturowa (religijna) opisująca przestrzeń realizacji funkcji przypisanych procesom audytu decyduje o ich treści i zakresie. Osiągnięciu wyznaczonego celu oraz weryfikacji postawionej tezy podporządkowano układ artykułu oraz wykorzystane metody badawcze obejmujące studia literatury tematu oraz analizę opisową i porównawczą. W treści artykułu, poza wstępem i zakończeniem, wyodrębniono trzy jego elementy, poświęcone zagadnieniom: a) istoty audytu religijnego muzułmańskich instytucji finansowych, b) sylwetki audytora realizującego zadania omawianego audytu oraz c) wyzwań jakie przed audytem religijnym stawiają współczesne uwarunkowania i dynamika rozwoju finansów muzułmańskich. W wyniku przeprowadzonych badań potwierdzono postawioną tezę, stwierdzając, że islam, rozpatrywany jako czynnik kształtujący instytucjonalną, kulturową i społeczno-ekonomiczną przestrzeń działania muzułmańskich instytucji finansowych, decyduje o istocie, funkcjach i zakresie sprawowanego w nich audytu. Walorem publikacji jest skupienie jej treści na rzadko podejmowanej w krajowej literaturze przedmiotu problematyce audytu religijnego sprawowanego w środowisku islamu.

Abstract

Religious audit in the Islamic perspective – selected issues

The purpose of the article is to identify the specific characteristics of religious audit performed in Muslim financial institutions. The thesis put forward in the study is that cultural (religious) identity, determining the space in which the functions assigned to audit processes are realized, determines their content and scope. The layout of the article and the applied research methods, including the subject literature studies and also the descriptive and comparative analysis were focused on obtaining the defined research purpose and verifying the specified thesis. The article, apart from the introduction and conclusion, is divided into three parts devoted to the following problems: a/the nature of religious audit performed by Muslim financial institutions, b/the profile of the auditor carrying out the audit and c/the challenges faced by religious audit due to current determinants and dynamics of Muslim finance development. As a result of the conducted research the above presented thesis was positively verified by observing that Islam, regarded as a factor influencing the institutional, cultural and socio-economic space in which Muslim financial institutions are functioning, determines the nature, functions and scope of the audit they perform. The value of the publication is its focus on the question rarely discussed in the national literature of the subject, i.e. religious audit performed in Islamic space.

Hierarchia cech jakościowych sprawozdań finansowych przedsiębiorstw w postępowaniu upadłościowym

KINGA BAUER

Streszczenie

Zgodnie z MSSF, jeśli informacja finansowa ma zostać uznana za użyteczną dla użytkowników musi posiadać określone cechy jakościowe, takie jak przydatność i wierne odzwierciedlenie. Cechami uzupełniającymi są zrozumiałość, sprawdzalność, terminowość i porównywalność. Cechy odpowiadają potrzebom informacyjnym użytkowników, którzy są wskazywani przez MSSF jako grupy priorytetowe z punktu widzenia zapewnienia wysokiej jakości sprawozdań finansowych. Postępowanie upadłościowe powoduje tworzenie się nowych grup interesariuszy, którzy mają specyficzne potrzeby informacyjne. W artykule przyjęto założenie, że utrata zdolności do kontynuacji działania oraz przepisy *Prawa upadłościowego* w Polsce mogą determinować potrzeby informacyjne głównych grup użytkowników sprawozdań finansowych przedsiębiorstwa w upadłości, a tym samym wpływać na hierarchię cech jakościowych sprawozdań finansowych. Zgodnie z ideą instytucji upadłości, interesariuszami korzystającymi z informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych są przede wszystkim sąd, sędziowie komisarze, syndycy i wierzyciele. Celem tego artykułu było określenie hierarchii ważności cech jakościowych sprawozdań finansowych specyficznej dla postępowań upadłościowych. W rezultacie przeprowadzonych badań zbudowano hierarchię cech jakościowych sprawozdań finansowych specyficzną dla procesu upadłościowego. Pomimo specyfiki postępowania upadłościowego, opinia środowiska specjalistów z dziedziny upadłości wskazuje na inne, choć częściowo zbliżone, podejście do prezentowanego w *Założeniach Konceptyjnych MSSF*. Jako najważniejsze cechy jakościowe sprawozdań finansowych specjaliści z dziedziny upadłości wskazali trzy cechy, tj. zrozumiałość, wierne odzwierciedlenie i przydatność. W ich ocenie najmniej istotną cechą jakościową sprawozdań finansowych jest porównywalność danego podmiotu z innymi jednostkami. W badaniach wykazano istotność różnic oceny poszczególnych cech.

Abstract

Hierarchy of qualitative characteristics of financial statements of enterprises during insolvency proceedings

According to IFRS, if financial information is to be considered useful to users, it must have certain qualitative characteristics, such as relevance and faithful representation. Complementary features are comparability, verifiability, timeliness and understandability. These features are designed to meet the information needs of the users who are indicated by IFRS as priority groups when high quality of financial statements needs to be ensured. Bankruptcy proceedings create new groups of stakeholders who have specific information needs. In this article, an assumption was made that the loss of the ability to continue operations and the provisions of the Bankruptcy Law in Poland may determine the information needs of the main users of the financial statements of a company in bankruptcy, and thus affect the hierarchy of qualitative features of the financial statements. In the case of bankruptcy, the stakeholders that use information contained in financial statements are primarily the court, judges, commissioners, trustees and creditors. The purpose of this paper was to determine the hierarchy of the importance of qualitative features of financial statements, specific to insolvency proceedings. In order to fulfill this goal, questionnaire surveys were carried out among specialists in the field of bankruptcy. The methods of mathematical statistics were used, which helped in the interpretation of the obtained results. A hierarchy of qualitative characteristics of financial statements specific to the insolvency proceedings was built as a result of the conducted research. Despite the specificity of bankruptcy proceedings, the opinions of bankruptcy specialists indicate a different, though partially similar, approach to the one presented in the IFRS Conceptual Framework. As the most important qualitative characteristics of financial statements, bankruptcy specialists indicated three: understandability, faithful representation and relevance. In their assessment, the least important qualitative characteristic of financial statements is comparability of financial data between entities. The significance of differences in the assessment of individual characteristics was shown in the study.

Rozwój problematyki rachunku kosztów jakości w czasopismach polskich

RENATA BIADACZ

Streszczenie

Celem artykułu jest zaprezentowanie dorobku naukowego rachunkowości polskiej w zakresie rachunku kosztów jakości jako jednego z rozwiązań współczesnego rachunku kosztów wspomagającego zarządzanie. Do jego osiągnięcia niezbędne było zastosowanie analizy literatury przedmiotu na podstawie wybranych pozycji książkowych zarówno z zakresu rachunkowości zarządczej, jak i zarządzania jakością, a także wybranych czasopism polskich. Badanie przeprowadzono na wyselekcjonowanym zbiorze artykułów z wybranych czasopism zarejestrowanych w BazEkon. Badaniem objęto lata 1977–2017, jednakże ze względu na zróżnicowany dostęp do czasopism okres badania różni się dla poszczególnych periodyków. Przeprowadzone badania pozwoliły na zidentyfikowanie występującej luki badawczej, która odnosi się do kontekstu szerszego zastosowania rachunku kosztów jakości jako integralnej części nowoczesnych strategicznych systemów rachunkowości zarządczej. Z przeprowadzonej analizy wynika, że rachunek kosztów jakości cieszy się w Polsce popularnością od lat 90. XX wieku. Podejmowane zagadnienia w publikacjach zarówno o charakterze naukowym, jak i praktycznym świadczą o tym, że zainteresowanie tym rozwiązaniem nadal jest duże. W wielu publikacjach eksponowane są koncepcje jakości, kosztów jakości i modelowe ujęcia rachunku kosztów jakości opracowane przez największe autorytety (tzw. Guru Jakości) zajmujących się tą problematyką. Nie brakuje jednak również publikacji zawierających autorskie koncepcje autorów w tym zakresie. Transformacja zarządzania jakością i powstanie wielu nowych narzędzi wspomagających zarządzanie jakością spowodowały zmianę charakteru rachunku kosztów jakości, który stanowi współcześnie integralną część procesu zarządzania.

Abstract

Quality costing in articles published in Polish journals

In the twentieth century, with the rapid changes in business practice, the importance of quality began to increase significantly, both from enterprises and customers perspective. The increased importance of quality and the emergence of new methods and tools supporting quality management has caused increased attention to quality costs and quality costing systems. The aim of the article is to present the state of scientific achievements in the field of quality costing as one of the solutions supporting modern cost management. To achieve the purpose of this article, it was necessary to conduct literature analysis on the basis of selected books dealing with management accounting and quality management, as well as selected Polish journals. The articles were chosen from journals registered in BazEkon. The study covered the years 1977–2017, however, due to the varied access to journals, the study period differs for individual periodicals. The research made it possible to identify a research gap which refers to the context of a wider application of quality costing as an integral part of modern strategic systems of management accounting. The analysis shows that the quality cost calculation has been popular in Poland since the 1990s. Issues discussed in both scientific and practical publications prove that interest in this solution is still strong. In many publications the concepts of quality, quality costs and model approaches to the calculation of quality costs, prepared by the greatest authorities (so-called Quality Gurus) dealing with this issue are presented. However, there are also publications presenting authors' concepts in this area. The transformation of quality management and creation of many new tools supporting quality management resulted in a change in the nature of quality costing, which is now an integral part of the management process.

Budżet Częstochowy i Dąbrowy Górniczej w przededniu powstania II Rzeczypospolitej – z perspektywy rachunkowości

JOLANTA CHLUSKA, DOROTA ADAMEK-HYSKA

Streszczenie

Z perspektywy lat 1918–2018 można wskazać, że budżet to najważniejsza instytucja ekonomiczna, polityczna i społeczna zarówno w sektorze państwowym, jak i samorządowym. Założenia budżetowe dla każdego miasta stanowią główny wyznacznik jego rachunkowości, począwszy od planowania finansowego, przez ewidencję, a skończywszy na sprawozdawczości. Celem artykułu jest prezentacja wartości informacyjnej budżetów i ich struktury w 1918 roku dwóch wybranych miast, tj. Częstochowy i Dąbrowy Górniczej. Dokonano także cząstkowej analizy porównawczej budżetów tych miast i ich struktury z budżetami uchwalonymi na 2018 rok. Metody badawcze zastosowane w artykule opierają się przede wszystkim na krytycznej analizie budżetów, sprawozdań merytorycznych, cząstkowych zapisów ewidencyjnych i innych dokumentów pochodzących z 1918 roku oraz 2018 roku. Analizowano materiały zgromadzone w Archiwach Państwowych w Częstochowie i Katowicach, bibliotek i zasobów cyfrowych. Badaniu poddano także fragmentaryczne regulacje prawne z okresu międzywojennego, krajową literaturę z zakresu finansów publicznych i rachunkowości budżetowej.

Abstract

Accounting perspective on the budgets of Częstochowa and Dąbrowa Górnicza on the eve of the Second Republic of Poland

From the perspective of the period 1918-2018, it is possible to conclude that budget is the most important economic, political and social institution in both the state sector and the self-government sector. Budget related assumptions are major determinants of each municipality's accounting, from financial planning, through recording to reporting. The article aims to present the informative value of budgets and their structures in 1918 in two selected municipalities, i.e. Częstochowa and Dąbrowa Górnicza. In addition, partial comparative analysis was made of both municipalities' 1918 budgets and their structures and budgets for the year 2018. Research methods employed in the article are predominantly based on critical analysis of the budgets, relevant reports, partial records and other documents for 1918 and 2018. The analysis comprised materials in the National Archives in Częstochowa and Katowice, in libraries and in digital databases. Fragmentary legal regulations that were binding in the interwar period were analysed along with domestic literature devoted to public finance and budget accounting.

Włączenie aspektów klinicznych w proces kalkulacji pośrednich kosztów procedur medycznych

MAŁGORZATA CYGAŃSKA, MAGDALENA KLUDACZ-ALESSANDRI

Streszczenie

Celem badań była ocena wpływu wybranych metod alokacji kosztów pośrednich na koszty procedur medycznych wykonywanych na bloku operacyjnym w szpitalu. Przy ich rozliczaniu uwzględniono: sumę kosztów bezpośrednich, czas wykonywania zabiegów i punkty odzwierciedlające m.in. złożoność procedury, intensywność leczenia (Kliniczne Punkty Pacjenta). W tym celu wykorzystano koncepcję ilościowego opisu charakterystyk pacjentów i przebiegu hospitalizacji opierając się na zidentyfikowanych czynnikach kosztotwórczych procedur medycznych. Analizie poddano koszty bezpośrednie wykonania 428 zabiegów operacyjnych, pogrupowanych w 17 kategorii w ramach ICD-9, oraz koszty pośrednie procedur medycznych wykonanych na bloku operacyjnym w okresie od stycznia do czerwca 2017 roku. Uzyskane wyniki wskazują, iż koszty pośrednie rozliczone na pacjentów proporcjonalnie do kosztów bezpośrednich w sposób istotny statystycznie różnią się od pozostałych metod w przypadku wszystkich rozpatrywanych grup ICD. Różnice w alokowanych kosztach pośrednich przy wykorzystaniu czasu trwania zabiegu i klinicznych czynników kosztotwórczych są dla większości grup ICD-9 istotne statystycznie. Uzasadnia to rezygnację z tradycyjnych, uproszczonych metod alokacji kosztów pośrednich i ponoszenie dodatkowych nakładów związanych z bieżącym monitoro-

waniem parametrów charakteryzujących pacjenta i przebieg hospitalizacji. Wyniki przeprowadzonego badania można wykorzystać do opracowania standardów w zakresie zalecanych metod kalkulacji kosztów jednostkowych usług medycznych na potrzeby podejmowania decyzji w szpitalu oraz finansowania usług medycznych na poziomie centralnym.

Abstract

Incorporating clinical factors into medical procedures costing

The aim of the study is to assess the effect of selected methods of allocating indirect costs to operating room medical procedures. When allocating indirect costs of operating room medical procedures, the following factors were taken into consideration: total direct costs, time of providing treatments and points reflecting, among others, procedure complexity and treatment intensity. For this purpose, the concept of quantitative description of patients' characteristics and hospitalization process was used based on the identified cost-generating factors of medical procedures. The conducted analysis included direct costs of 428 surgical procedures, grouped into 17 categories according to ICD-9, and indirect costs of operating blocks for the period from January 2017 to June 2017. The obtained results indicate that indirect costs allocated to patients proportionally to direct costs differ in a statistically significant way from other methods for all considered ICD groups. The differences in allocated indirect costs when using treatment duration and clinical cost-generating factors are statistically significant in the vast majority of the ICD-9 groups. This justifies the abandonment of the traditional, simplified methods of indirect costs allocation and incurring additional expenses related to the ongoing monitoring of patients' parameters and the course of hospitalization. The results of the conducted study may be used to develop standards related to the recommended methods of calculation of costs of specific medical services for the purpose of making decisions in hospitals and financing medical services at the central level.

Koszty oraz uwarunkowania implementacji XBRL jako standardu raportowania finansowego na rynkach kapitałowych

KATARZYNA KLIMCZAK

Streszczenie

Celem artykułu jest identyfikacja kosztów oraz uwarunkowań implementacji XBRL jako standardu raportowania finansowego na rynkach kapitałowych. Na potrzeby artykułu dokonano przeglądu wyników badań empirycznych, a także stanowisk, raportów, dokumentów konsultacyjnych nadzorców wybranych rynków kapitałowych dotyczących standardu XBRL oraz przeprowadzono analizę treści zebranych źródeł podporządkowaną celowi badania. Wykorzystanie standardu XBRL jako narzędzia wspomagającego raportowanie finansowe może potencjalnie nieść ze sobą szereg korzyści, takich jak m.in. przyspieszenie procesu raportowania i usprawnienie przepływu informacji, zwiększenie rzetelności i jakości przesyłanych danych, łatwiejsza, szybsza, bardziej elastyczna, wszechstronna i dokładna analiza danych, zwiększenie porównywalności sprawozdań finansowych. Wdrożenie standardu wiąże się też z określonymi kosztami, które muszą być poniesione przez poszczególnych uczestników wymiany informacji. Jak pokazują analizy i badania, zarówno możliwość realizacji i skala potencjalnych korzyści, jak i koszty związane z wykorzystaniem XBRL mogą być uzależnione od takich czynników jak m.in. wielkość przedsiębiorstwa, branża, w której działa przedsiębiorstwo, tryb wdrażania standardu, zasady wdrażania i stosowania standardu przewidziane przez nadzorców rynków kapitałowych, scenariusz implementacji XBRL przyjęty przez przedsiębiorstwo, poziom rozwoju infrastruktury technologicznej oraz bazy edukacyjno-szkoleniowej.

Abstract

Costs and determinants of XBRL implementation as a standard for financial reporting on capital markets

The purpose of this article is to identify the costs and determinants of implementing XBRL as a standard for financial reporting on capital markets. The results of empirical research as well as statements, reports, consultation papers of supervisors of selected capital markets regarding XBRL were reviewed and the content of the collected sources was analyzed. The use of the XBRL standard as a tool sup-

porting financial reporting can potentially bring a number of benefits, such as speeding up the reporting process and improving the flow of information, increasing the reliability and quality of data transferred, making data analysis easier, faster, more flexible, comprehensive and accurate, and increasing the comparability of financial statements. Implementation of the standard is also associated with specific costs that must be incurred by participants of information exchange. As the analyses and research show, the scale of potential benefits, as well as costs related to the use of XBRL may depend on such factors as the size of the enterprise, the industry in which the enterprise operates, the standard implementation mode, rules for implementation and application of the standard provided by capital market supervisors, the XBRL implementation scenario adopted by the enterprise, the level of development of technological infrastructure, and the education and training base.

Od interesariusza do inwestora – ewolucja pojęcia głównego użytkownika raportu zintegrowanego według wytycznych IIRC i jego znaczenie dla globalnej akceptacji koncepcji <IR>

KATARZYNA KOBIELA-PIONNIER

Streszczenie

Kiedy w 2010 roku powoływano Międzynarodowy Komitet ds. Sprawozdawczości Zintegrowanej, jego głównym celem miało być ulepszenie funkcjonującej sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju. Jednak publikując trzy lata później *Założenia Koncepcyjne Sprawozdawczości Zintegrowanej* IIRC przyjęła w nich perspektywę biznesową, ukierunkowaną na dostarczenie informacji dostawcy kapitału finansowego. Celem artykułu jest przedstawienie zmian w podejściu IIRC do głównego odbiorcy raportu zintegrowanego w latach 2011–2013 oraz odpowiedź na pytanie, dlaczego koncepcja tego raportu przyjęła kierunek biznesowy, odchodząc od swoich pierwotnych założeń. Zwrócono także uwagę na zbieżność podejść do głównego użytkownika informacji w sprawozdaniu finansowym i zintegrowanym, a także na dodatkowy aspekt integracji wytycznych rachunkowości zarządczej. Ponadto podjęto próbę odpowiedzi na pytanie, czy raportowanie zintegrowane ma szansę stać się nowym paradygmatem sprawozdawczości korporacyjnej i jaką rolę odgrywa w tym procesie koncentracja na potrzebach informacyjnych dostawców kapitału.

Abstract

From stakeholder to investor – evolution of the concept of the integrated report main user according to the International Integrated Reporting Framework and its importance for the global acceptance of the <IR> concept

When the International Integrated Reporting Committee was established in 2010, its main objective was to improve sustainability reporting. However, three years later IIRC published the International <IR> Framework adopting a business perspective, aimed at presenting information to the provider of financial capital. The aim of the article is to present changes in the IIRC approach to the main user of the integrated report between 2011 and 2013 and to answer the question why the concept of this report adopted a business direction, departing from its original assumptions. Attention was also paid to the convergence of approaches to the main user of information in the financial and integrated reports, as well as to an additional aspect of the integration of management accounting guidelines. Moreover, an attempt was made to answer the question whether integrated reporting has a chance to become a new paradigm of corporate reporting and what role in this process the focus on the information needs of capital providers plays.

Przedmiot badań rachunkowości behawioralnej

DOMINIKA KORZENIOWSKA

Streszczenie

Celem artykułu jest prezentacja przedmiotu badań rachunkowości behawioralnej na podstawie jej definiowania oraz typologii jej obszarów badawczych w literaturze przedmiotowej. Zastosowano

metodę analizy literatury dostępnej w zasobach Internetu. Przeszukiwano zawartość baz publikacji naukowych opierając się na kombinacjach odpowiednich słów kluczowych. Definicje odnaleziono w dwóch anglojęzycznych pozycjach zwartych oraz siedmiu artykułach (w tym w dwóch w języku polskim), natomiast do prezentacji obszarów badawczych posłużyło ostatecznie 11 artykułów napisanych w języku angielskim. Analiza definicji pozwala stwierdzić, iż są one bardzo ogólne, niejednoznaczne i mają charakter ujęć wstępnych czy roboczych. Jeśli chodzi zaś o próby porządkowania ustaleń rachunkowości behawioralnej, to nie powstała jak dotąd klasyfikacja jej obszarów badawczych, lecz raczej typologie. Te natomiast nie zawsze w pełni oddają specyfikę i szeroki zakres tej subdyscypliny. Wartością niniejszego opracowania jest zebranie i podsumowanie funkcjonujących w literaturze publikacji podejmujących problem przedmiotu rachunkowości behawioralnej, co stanowi krok w procesie systematyzowania jej dotychczasowego dorobku badawczego i krystalizowania się jej tożsamości.

Abstract

The subject of behavioural accounting research

The aim of the paper is to present the subject of behavioural accounting research based on the definitions and typologies of its research areas that can be found in literature. The method of analysis of literature available on the Internet was used. Databases of scientific publications were searched using combinations of relevant keywords. Definitions were found in 2 books and 7 articles (including 2 in Polish), and for the purpose of presentation of the research areas 11 articles written in English were selected. Analysis of the definitions shows that they are very general, ambiguous and preliminary in nature. As for the attempts to systematise the work in the field of behavioural accounting, the classification of its research areas has not yet been established – we only have typologies that do not always fully reflect the specifics and the wide scope of this sub-discipline. The main value of the paper is in collecting and summing up the publications addressing the subject of behavioural accounting, which is a step in the process of systematizing its current research achievements and development of its identity.

Konwergencja chińskich standardów rachunkowości z MSSF

TERESA MARTYNIUK, CELINA BÓJCZUK

Streszczenie

Postępujące procesy globalizacji oraz powstawanie korporacji międzynarodowych przyczyniły się do konieczności generowania przez rachunkowość informacji o zasięgu międzynarodowym. Międzynarodowa konwergencja standardów rachunkowości stała się zatem koniecznością. Koncentracja inwestorów na chińskim rynku, jego rozwój i wzrost znaczenia międzynarodowego spowodowały, że Chiny rozpoczęły reformę systemu rachunkowości. Opracowanie to wypełnia lukę informacyjną dotyczącą ewolucji rachunkowości i sprawozdawczości finansowej w Chinach. Celem głównym opracowania jest próba pokazania ewolucji regulacji rachunkowości i ich skutków w Chinach. Do zrealizowania celu głównego w artykule przyjęto cele pomocnicze: wskazanie trudności i przeszkód we wprowadzaniu i stosowaniu nowych standardów, analiza zakresu zmian w stosunku do regulacji poprzednio obowiązujących i wskazanie różnic chińskich standardów rachunkowości w stosunku do MSSF. Ponadto w opracowaniu przywołano przeprowadzane przez ACCA badania mające na celu ocenę jakości sprawozdań finansowych chińskich przedsiębiorstw po wprowadzeniu nowych standardów oraz korzyści płynące z procesu harmonizacji. Wnioski płynące z ich analizy są jednoznaczne: konwergencja z MSSF zwiększyła znacznie jakość raportowanych danych finansowych. Należy jednak podkreślić, że korzyści te nie są jednolite. Najbardziej widoczne są w sektorze produkcyjnym, wśród firm, w których inwestorzy mają większe zapotrzebowanie na informację, a także wśród tych, które w większym stopniu są uzależnione od kapitału zewnętrznego.

Abstract

Convergence of Chinese accounting standards with IFRS

The advancing globalization processes and the emergence of international corporations have contributed to the need for internationalization of accounting information. The international convergence of accounting standards has therefore become a necessity. The concentration of investors on the Chinese

market, its development and the growth of international importance caused China to begin reforming its accounting system. This study fills the information gap regarding the evolution of accounting and financial reporting in China. The main goal of the study is to show the evolution of accounting regulations and their effects in China. In order to accomplish the main goal, the following auxiliary objectives were adopted in the article: indication of difficulties and obstacles in the introduction and application of new standards, analysis of the scope of changes in relation to previous regulations and indication of differences in Chinese accounting standards in relation to IFRS. In addition, the study recounts ACCA's research to assess the quality of financial statements of Chinese enterprises after the introduction of new standards and the benefits of the harmonization process.

The conclusions from their analysis are definite: convergence with IFRS has significantly improved the quality of reported financial data. However, it should be emphasized that these benefits are not uniform. They are most visible in the production sector, among companies in which investors have greater demand for information and also among those that are more dependent on external capital.

Co oznacza „finansowy” w rachunkowości?

MAREK MASZTALERZ

Streszczenie

Rachunkowość ma ścisły związek z językiem, co przejawia się zarówno w tym, że do opisu zjawisk i zdarzeń, oprócz liczb, wykorzystuje ona język naturalny, jak również w tym, że sama bywa określana mianem „języka biznesu”. Celem artykułu jest identyfikacja i objaśnienie znaczeń przymiotnika „finansowy” w rachunkowości. Dla realizacji celu przyjęto metodę analizy jakościowej, obejmującej gromadzenie i kodowanie materiałów źródłowych, opracowanie korpusów językowych (polsko- i anglojęzycznego), analizę opisową i porównawczą, interpretację i objaśnianie. W artykule przyjęto perspektywę semiotyczną, w której ramach przeanalizowano aspekt semantyczny (sens i znaczenie) i syntaktyczny (logika i spójność). W wyniku przeprowadzonych badań ustalono, że przymiotnik „finansowy” ma wiele znaczeń w rachunkowości, które zależą od kontekstu, a mianowicie, może odnosić się do „finansów” (1), dotyczyć źródeł finansowania działalności (2), wiązać się ze sprawozdaniem finansowym (3), lub określać kategorie opozycyjne semantycznie względem kategorii „niefinansowych” (4), „zarządczych” (5), majątkowych” (6), „rzeczowych” (7), „niematerialnych” (8), „operacyjnych” (9) lub „inwestycyjnych” (10).

Abstract

What does „financial” mean in accounting?

Accounting is closely related to language, which is manifested in the fact that to describe phenomena and events, in addition to numbers, it uses natural language, as well as that it is sometimes referred to as the „business language”. The purpose of this article is to identify and explain the meanings of the adjective „financial” in accounting. To achieve this goal, the method of qualitative analysis was adopted, including the collection and coding of documents, the development of language corpora (Polish and English), descriptive and comparative analysis, interpretation and explanation. The author adopts a semiotic perspective, in which the semantic (sense and meaning) and syntactic (logic and cohesion) aspects were analysed. As a result of the conducted research, it was determined that the adjective „financial” has numerous meanings in accounting, depending on the context, namely: it may refer to „finance” (1), or „financing” (2), or „financial statement” (3), or it may denote categories having the opposite meaning to „non-financial” (4), „managerial” (5), „asset” (6), „material” (7), „intangible” (8), „operating” (9) or „investing” (10).

Raport zintegrowany jako źródło informacji o podejściu przedsiębiorstwa do zarządzania ryzykiem

*MONIKA RAULINAJTYS-GRZYBEK, MARIUSZ KARWOWSKI,
GERTRUDA KRYSZYNA ŚWIDERSKA*

Streszczenie

W artykule przedstawiono ocenę raportu zintegrowanego jako narzędzia do komunikowania podejścia do zarządzania ryzykiem spółki i podjęto się odpowiedzi na pytanie, czy i w jaki sposób ta forma

sprawozdawczości przełożyła się na zakres informacji o zarządzaniu ryzykiem. Artykuł stanowi próbę kompleksowego podejścia do oceny ujawnień na temat zarządzania ryzykiem. Ocena została dokonana poprzez porównanie zawartości informacyjnej raportów rocznych, ze szczególnym uwzględnieniem sprawozdania z działalności oraz raportów zintegrowanych. Wykorzystano metodę analizy tekstu oraz metodę delficką. Próba badawcza obejmowała raporty roczne i dwa raporty zintegrowane sporządzone za 2016 rok spółek działających w branży energetycznej w Polsce. Z przeprowadzonego badania wynika, że bardziej precyzyjne informacje o ryzyku prezentowane są w raportach zintegrowanych niż „tradycyjnych”. Jednocześnie pomiędzy badanymi raportami zintegrowanymi również występują różnice w poziomie ujawnień.

Abstract

Integrated report as a source of information about the company's approach to risk management

The article presents the assessment of the integrated report as a tool for reporting on company risk management and answers the question whether and how this form of reporting has affected the scope of information on risk management. The article is an attempt at a comprehensive approach to assessing disclosures about risk management. The assessment was made by comparing the information content of annual reports, with particular emphasis on management commentaries and integrated reports. The text analysis method and the Delphi method were used. The research sample included annual reports and two integrated reports for 2016 of companies operating in the energy sector in Poland. The research indicates that more precise risk information is presented in integrated reports than in „traditional” ones. There are also differences in the level of disclosures between the examined integrated reports.

Rachunkowość zarządcza jako element zintegrowanego systemu informacyjnego jednostki gospodarczej

BEATA SADOWSKA

Streszczenie

Prowadząc działalność gospodarczą przedsiębiorcy potrzebują różnych informacji. Informacje są niezbędne do podejmowania właściwych decyzji ekonomicznych, stanowią o sukcesie jednostki. Informacje są generowane przez system rachunkowości oraz pozyskiwane z otoczenia przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa projektując swoje systemy informacyjne zwracają obecnie uwagę, aby były to systemy zintegrowane, które tworzy podsystem rachunkowości finansowej i zarządczej, często wspierany dodatkowo podsystemem controllingu. Celem artykułu jest zdefiniowanie rodzaju potrzeb informacyjnych przedsiębiorstw oraz wskazanie możliwości zastosowania rozwiązań z zakresu rachunkowości zarządczej jako źródła informacji zarządczej w organizacji. W artykule przyjęto tezę: „Rachunkowość finansowa generuje głównie informacje finansowe – *ex post* na potrzeby sprawozdawcze i kontrolne, dlatego nie powinna stanowić jedyne go elementu zintegrowanego systemu informacyjnego organizacji. Współczesne przedsiębiorstwo potrzebuje również informacji – *ex ante* na potrzeby zarządzania oraz informacji niefinansowych, które mogą być dostarczane przez rachunkowość zarządczą”. Metody badań naukowych: krytyczna analiza literatury, obserwacja, badania ilościowe pierwotne – metoda ankietowa, analiza zjawisk i synteza wyników. Wyniki badań empirycznych umożliwiły identyfikację narzędzi rachunkowości, które mogą się przyczynić do generowania informacji o działalności przedsiębiorstwa w kontekście działań finansowych i niefinansowych. Za kluczowe instrumenty rachunkowości zarządczej, zgodnie z udzielonymi przez respondentów odpowiedziami można uznać: budżety (sprzedaży, przychodów, kosztów), rachunek kosztów zmiennych, analizę prognozy rentowności, marżę bezpieczeństwa, rachunek kosztów działań.

Abstract

Management accounting as an element of an integrated information system of an enterprise

When running a business, entrepreneurs need different information. Information is indispensable for making economic decisions and is crucial to the success of an enterprise. It is generated by the accounting system and sourced from business environment. Enterprises designing their information systems currently pay attention to the fact that these are integrated systems, which are created by the financial and management accounting subsystems, often additionally supported by the controlling

subsystem. The aim of this paper is to define the type of information needs of enterprises and to indicate the possibility of applying solutions in the field of management accounting as a source of management information in an organization. For the purposes of the study, the following thesis was adopted: „Financial accounting mainly generates ex post financial information for reporting and control purposes, therefore it should not be the only element of an integrated information system of an organization. The modern enterprise also needs ex ante information for management purposes and non-financial information that can be provided by management accounting“. The research methods used were: critical analysis of literature, observation, primary quantitative research – a questionnaire survey, analysis of phenomena and synthesis of results. The results of empirical research enabled the identification of accounting tools that may contribute to the generation of information in these areas. Key instruments of management accounting, according to the answers provided by the respondents, are: budgets (sales, revenues, costs), variable costing, break-even analysis, safety margin, activity based costing.